

Restaureringsplan för Natura 2000-området Gropahålet, SE0 0420137 i Kristianstad kommun

Öppen glänta med bar sand i varmt söderläge inne i de trädklädda sanddynerna. Foto: Johanna Ragnarsson.

Inledning

Restaureringsplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet för att nå de mål som är uppsatta inom Life + projektet Sand Life

1. SYFTE

Att:

restaurera de inom området förekommande naturtyperna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, så att de kan nå gynnsamt tillstånd.

Syftet ska nås genom att:

- Avverkning av träd samt stubbrytning
- Grävning och schaktning
- Naturvårdsbränning

2. BESKRIVNING AV OMRÅDET

2.1 Uppgifter om området

Natura 2000-område	SE0420137
Naturreservat	Gropahålet utgör del av Natura 2000-området
Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Förvaltare:	Länsstyrelsen Skåne

2.2 Allmän beskrivning av området

Natura 2000-området Gropahålet omfattar naturreservatet Gropahålet samt ett intilliggande område norr om naturreservatet. Detta område omfattas av arbetet med att bilda ett nytt naturreservat. Stora delar av Natura 2000-området Gropahålet utgörs av trädklädda sanddyner där tall dominerar. Här finns höga sanddyner som idag är trädklädda.

Gropahålet är viktigt för det rörliga friluftslivet och det finns gott om stigar i området.

2.2.1 Biologiska bevarandevärden

Kuststräckan inom Natura 2000-områden Gropahålet och Friseboda tillhör Skånes, och Sveriges, bästa miljöer för fältpiplärka (EN, starkt hotad). Flera häckningar förekommer i mer öppna dynlandskapet söder om själva Gropahålet. Borttagning av ett stort bergtallsområde inom naturreservatet Gropahålet i södra delen av Natura 2000-området gav omedelbart gott resultat med observationer av spelande fältpiplärka. Det finns därför goda förutsättningar att åtgärderna inom Sand Life kan ytterligare förstärka delpopulationen vid Gropahålet/Friseboda.

De trädklädda dynerna hyser olika miljöer. Stor del av tallskogen är öppen med tjocka mattor av lavar och mossor på marken. Fältskiktet är artfattigt, förekommande arter är bl a sandstarr, krustätel, flockfibbla, blåklocka, ängskovall, grönpyrolo, björkpyrolo och ryl. I de västra delarna samt närmast havet finns öppna, örtrikare partier med bl a fältsippa, sandnejlika och hedblomster.

Fläckig myrlejonslända, liten myrlejonslända är några av de sandlevande insekter som hittats i området. Sandödlan har observerats på andra sidan Gropahålet och kan finnas även inom detta område.

2.2.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inom området har man funnit rester från boplatser från stenålder/ bronsålder/järnålder. Ett fornlämningsområde ligger inom den södra delytan inom skötselområde B.

3. RESTAURERINGSÅTGÄRDER

3.1 Övergripande beskrivning

Restaureringen av de trädklädda dynerna består av avverkning och stubbdragning i de trädklädda dynerna. Befintliga gläntor i dynerna utökas genom avverkning och i vissa fall nyskapas gläntor. Sandblottor skapas på främst sydsluttningar genom att träd avverkas och förnalagret skrapas bort.

Två områden med bergtall röjs genom att bergtall med stubbar tas bort. I ett av dessa områden finns fornlämningar. Inom denna yta kommer ingen stubbrytning eller grävning ske.

Fornlämningar får inte skadas i samband med avverkning eller utkörning av virke. Vid röjningar ska röjningsmaterialet inte ligga kvar nära eller i fornlämningar.

3.2 Restaureringsområden med mål och åtgärder

Delområde	Areal (ha)
A	14,9
B	9,3
C	3,4

Delområde A

Beskrivning:

De trädklädda dynerna i Gropahålet var fram till för 50 år sedan en mosaik av tallskog, fristående träd och öppen, bar sandmark. Tallskogen på sanddynerna har idag växt igen och nästan hela området är täckt med tallskog, endast ett fåtal gläntor med bar sand återstår.

Restaureringsmål:

Ett öppet, varierat dynlandskap, av naturtyp trädklädda sanddyner (2180) med stora öppna gläntor och fristående, äldre, spärrgreniga tallar. I områdets plana delar finns ytor med naturtypen permanenta sanddyner med örtvegetation (2130), främst längs havet och i de områden där bergtall tagits bort. Gläntorna i tallskogen gör att solen når ned till marken som i gläntorna till stor del består av bar sand. Framförallt sanddynernas sydslänter är solexponerade. God tillgång till död ved.

Åtgärder:

Genom avverkning och stubbdragning öppnas befintliga gläntor upp. Träd och stubbar tas bort från område eller ligger kvar som död ved.

Förnan läggs i högar inne i tallskog eller grävs ned på plats för att skapa öppna sandytor och minska näringshalten i sanden. En naturlig topografi med slänter i söderläge bevaras eller återskapas i vissa områden.

Äldre spärrgreniga tallar och andra lövträd friställs.

Fortsatt underhåll genom harvning och annan markstörning behövs för att hindra etablering av tall och igenväxning.

Delområde B

Beskrivning:

I två delområden ligger bergtallsplanteringar tillsammans med trädklädda dyner där skogen nu blivit heltäckande.

Restaureringsmål:

Ett öppet, varierat dynlandskap, av naturtyp trädklädda sanddyner (2180) med stora öppna gläntor och fristående, äldre, spärrgreniga tallar. Gläntorna är stora nog så att solen når ned till marken som till stor

del består av bar sand. Framförallt dynernas sydslänter är solexponerade. God tillgång till död ved. Delar av området som är mer platt har ytor med naturtypen permanenta sanddynor med örtvegetation (2130).

Åtgärder:

Genom avverkning och stubbdragning tas bergtall bort och i tallskog öppnas befintliga gläntor upp. Träd och stubbar tas bort från området eller ligger kvar som död ved.

Förnan läggs i högar inne i tallskog eller grävs ned på plats för att skapa öppna sandytor och minska näringshalten i sanden. En naturlig topografi med slänter i söderläge bevaras eller återskapas i vissa områden.

Äldre spärrgreniga tallar och andra lövträd friställs.

Ytorna hålls öppna genom fortsatt markstörning eller i vissa fall, tillåts återgå till trädklädd sanddyn genom naturlig återväxt av tall.

I ytan med fornlämningar sker ingen stubbrytning eller grävning.

Delområde C

Beskrivning:

Före projektets start avverkades vissa ytor med bergtall och tallskog i områdets södra delar. På vissa ställen har förna samt stubbar hade lämnats kvar. I två mindre områden längs vägen finns kalkhaltig sand och små ytor med sandstappsvegetation i form av sandnejlika och tofsäxing

Restaureringsmål:

Öppna, torra sandhedar av naturtyp permanenta sanddynor med örtvegetation (2130) med inslag av sandstappsvegetation samt trädklädd sanddyn (2180). Genom att ta bort markskikt med förna och stubbar skapas större öppna områden med ytor av bar sand samt örtvegetation.

I ytor där det finns kalkhaltig sand görs omgrävning så att ren, kalkrik sand kommer upp till ytan.

Åtgärder:

Stubbrytning och schaktning av förna och markskikt. Förnan läggs i högar inne i tallskog eller grävs ned på plats för att skapa öppna sandytor, minska näringshalten i sanden och få upp kalkrik sand till ytan. Fortsatt underhåll genom harvning och annan markstörning behövs för att hindra etablering av tall och igenväxning.

4. ARBETSGÅNG

Period 1 (augusti 2012 – september 2014)

Planering av åtgärder samt information till närboende och samfällighet som äger strandzonspartiet. Samråd med reservatsgruppen på Naturskydd, Länsstyrelsen Skåne inför reservatsbildning av den norra delen av området.

Jordprovtagning.

Period 2 (oktober 2014– december 2017)

Restaurering i skötselområde A-C.

Period 3 (januari 2018 – juli 2018)

Mindre röjningar. Uppföljning.

55. INFORMATION

- Fältvandringar som visar på områdets värden och de åtgärder som görs i området
- Informationsskyltar vid ingångar till området
- Hemsida där information om restaureringsåtgärder läggs ut kontinuerligt

6. UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Digitala foton tas före och efter restaureringsåtgärderna

Inom Sand Life sker uppföljning av habitat och arter före och efter restaureringsåtgärder. Efter projektets avslutade kommer fortsatt uppföljning ske genom basinventeringen och resultaten rapporteras till EU.

7. SKÖTSEL EFTER RESTAURERING

När restaureringen slutförts återgår allt ansvar för skötseln till Länsstyrelsen Skåne som är förvaltare. Fortsatt skötsel sker enligt bevarandeplan för Natura 2000-området Gropahålet samt skötselplan för respektive naturreservat.

Bilaga 1. Karta över Natura 2000-området Gropahålet med skötselområde A-C (blå markering). Den röda linjen markerar gräns för Natura 2000. Fornlämningsområden är markerade med orange.

0 125 250 500 Meters

